

Vraag nr. 97
van 2 maart 2005
van de heer JAN PEUMANS

Monumentenwacht – Veiligheidsvoorzieningen

Monumentenwachters doen in Vlaanderen zeer zinvol werk. Hun inspecties zijn niet zonder gevaar. Ze klimmen op torens en daken die soms vervaarlijk hoog zijn, zij werken op zolders waar zelden nog iemand komt en waar mogelijk schadelijke stoffen aanwezig zijn. Zijn de monumenten bovendien moeilijk toegankelijk, dan verhoogt dat aanzienlijk de kans op een val.

De monumentenwacht is dan ook verplicht om preventieve maatregelen te nemen. Terzake krijgen zij permanente bijscholing en opleiding. Dit volstaat echter niet, want in het gebouw zelf moeten ook voorzieningen aanwezig zijn om bijvoorbeeld persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken.

Vaak stelt men vast dat er forse toelagen worden gegeven aan gebouwen die hetzij beschermd zijn, hetzij een kerkelijke functie hebben en niet beschermd zijn. Wil men preventief te werk gaan, dan zou men de verplichting kunnen opleggen – gekoppeld aan de toelage – om bij restauratie en/of herstelling de nodige voorzieningen aan te brengen op het vlak van goede verlichting, en in trappen en ladders, loopbruggen, ladderhaken, klimhaken en ankerpunten te voorzien. Dit soort voorzieningen maakt uiteraard de werken duurder, maar heeft als enorm voordeel dat controle achteraf niet alleen sneller kan gebeuren maar vooral veiliger. Bovendien kan men sneller ingrijpen in geval van mankementen aan het gebouw.

Nu is dit te vrijblijvend, waardoor men achteraf vaak bij dure restauratiewerken tot de conclusie komt dat men dit beter in de lastenboeken als verplichting had opgelegd. Trouwens, de wet op het welzijn verplicht dit in theorie, maar in de praktijk blijkt dit niet altijd te gebeuren.

Een omzendbrief of andere richtlijn zou terzake een goede oplossing kunnen bieden.

1. Is de minister vertrouwd met de problemen die monumentenwachters op dit ogenblik ervaren om op een veilige wijze hun zeer zinvolle werkzaamheden uit te voeren ?

2. Hoeveel ongevallen zijn sinds de oprichting van de Monumentenwacht reeds gebeurd ten gevolge van het ontbreken van de juiste voorzieningen ?

3. Neemt de minister initiatieven om, eventueel in overleg met bevoegde collega's, een aantal verplichtingen op te leggen inzake voorzieningen zoals vermeld in de inleiding van deze vraag ?

Zo ja, welke ? En op welke wijze zal dit dan integraal deel uitmaken van de lastenboeken ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Van Mechelen (vraag nr. 97) en Keulen (nr. 127).

Gecoördineerd antwoord

1. Monumentenwacht wordt tijdens inspecties inderdaad met een aantal terugkerende problemen geconfronteerd: vervuiling (ten gevolge van duivenoverlast, stof, bouwpuin, ...), gevaarlijke gebouwonderdelen, met gevaarlijke producten behandelde gebouwonderdelen, slechte informatie over eventueel gebruikte onderhouds- of preventieproducten en daartoe in acht te nemen veiligheidsvoorzieningen, slecht verlichte ruimtes, ontbreken van voorzieningen als trappen, ladders, loopbruggen, ladder- en klimhaken, enzovoort.

Een slechte toegankelijkheid en bereikbaarheid van een gebouw en van al haar bouwonderdelen maakt niet enkel de controle en de eventuele noodherstellingen uitgevoerd door Monumentenwacht vrijwel onmogelijk, ook de eigenaars-beheerders of onderhoudsverantwoordelijken van het gebouw kunnen hierdoor veelal niet instaan voor het dagelijks onderhoud van uitgerekend de meest onderhoudsgevoelige delen.

2. Sinds de oprichting van Monumentenwacht in 1991 hebben er zich slechts twee ongevallen met lichamelijk letsel en werkonbekwaamheid voorgedaan ten gevolge van het ontbreken van de nodige veiligheidsvoorzieningen. Een groot aantal bijna-ongevallen had echter kunnen voorkomen worden indien de nodige veiligheidsvoorzieningen aanwezig waren geweest.

3. Het aanbrengen van de nodige voorzieningen wordt momenteel gestimuleerd door de door Monumentenwacht uitgebrachte adviezen, via de begeleiding van restauratie- en onderhoudsdossiers door mijn administratie, alsook via de bestaande financiële regelingen voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan beschermd patrimonium. Bij grotere (restauratie)werken wordt een veiligheidscoördinator aangesteld en worden veiligheidsvoorzieningen opgenomen in het lastenboek.

Het is een uitdaging om eigenaars en beheerders van onroerend erfgoed, maar ook architecten, aannemers en veiligheidscoördinatoren op grote werven maximaal te informeren over normen en richtlijnen ter zake en meer bepaald ook in een context van onroerend erfgoed. In dit licht zal het "*typebestek*", dat door het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed specifiek voor de restauratiepraktijk wordt ontwikkeld, een afzonderlijk hoofdstuk bevatten over veiligheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Het letterlijk verplichten van voorzieningen uit het oogpunt van een optimale toegankelijkheid en bereikbaarheid kan overwogen worden, maar moet met de nodige omzichtigheid gebeuren. Deze voorzieningen moeten immers worden afgestemd op het specifieke karakter van onroerend erfgoed. De bestaande, uitgebreide wet-, decreet- en regelgeving omtrent veiligheid in gebouwen is immers veelal opgesteld uit het oogpunt van nieuwbouw en een stringente toepassing ervan in het kader van het onroerend erfgoed kan in bepaalde gevallen een negatieve impact hebben op de authentieke materie en de erfgoedwaarden van een gebouw.

Ik heb mijn administratie in elk geval de opdracht gegeven te onderzoeken hoe en in welke mate het veiligheidsaspect nog explicie-ter kan worden ingepast in de specifieke wet-, decreet- en regelgeving inzake het onroerend erfgoed, en meer bepaald ook de verhouding en onderlinge afstemmingsmogelijkheden in kaart te brengen met de algemene wet-, decreet- en regelgeving inzake veiligheid in gebouwen.